

SAMMANDRAG

Finansministeriet tillsatte den 8 oktober 2020 ett projekt för att utveckla den digitala identiteten och sätten att utnyttja den. Utifrån den tjänstemannaberedning som gjordes före projektet har man ansett att det under projektets gång behöver utvecklas en verksamhetsmodell och tas fram lösningar genom vilka den digitala identitet som garanteras av staten kan tillhandahållas i form av en digital identitetshandling, ett så kallat mobilt identitetskort, som kan användas vid uträttande av olika ärenden. Utgångspunkten är att lösningarna inom projektet planeras så att de tekniskt sett kan användas också inom den privata sektorn. Därutöver syftar projektet till att, tillsammans med projektet för att förnya personbeteckningen samt utvecklingsprojektet för utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena, utvidga målgruppen för kärnidentiteten så att den omfattar fler än de personer som i dag registreras i befolkningsdatasystemet. Inom projektet har man under hösten 2021 berett en beskrivning av lösningarna, och vid finansministeriet har man berett ett utkast till regeringsproposition om de planerade tjänsterna för digital identitet och om de digitala identitetshandlingarna. Också arbetsgrupperna inom projektet och styrgruppen för projektet har deltagit i beredningen. Utkastet har beretts i samarbete med centrala ministerier och ämbetsverk.

Syftet med propositionen är att göra det möjligt att producera tjänsterna för digital identitet, som ska tillhandahållas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, samt de digitala identitetshandlingarna, som ska tillhandahållas av polisen. Ett särskilt syfte med propositionen är att skapa förutsättningar för personer att själva dela sådana uppgifter om sig själva som bestyrkts av myndigheter (så kallad självsoverän identitet, *Self-sovereign identity*). Avsikten är inledningsvis att som grund för det framtida utvecklingsarbetet göra det möjligt för personer att själva visa vissa uppgifter om sin identitet samt skapa grundläggande strukturer och praxis för hur uppgifter inom den självsoveräna identiteten visas. Ytterligare ett syfte med propositionen är att på ett jämlikt sätt göra det möjligt också för utlänningar och för personer som inte kan eller vill använda smarttelefon att identifiera sig i den offentliga förvaltningens e-tjänster, så att identifieringen inte är beroende av att personen har något visst kundförhållande.

I propositionen föreslås det en ny lag om de tjänster för digital identitet som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Dessa tjänster ska omfatta ett informationssystem för digital identitet, bevis för kärnidentitet, e-tjänstverktyg för utlänningar, en tjänst för hantering av digital identitet samt avläsargränssnitt. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska producera bevis för kärnidentitet, vilka är ett tekniskt tillförlitligt sätt att visa innehavarens identitet som registrerats i befolkningsdatasystemet. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska bevilja ett bevis för kärnidentitet när en person tar i bruk ett e-tjänstverktyg för utlänningar eller en digital identitetshandling. Ett e-tjänstverktyg för utlänningar är avsett för att visa uppgifter om identitet och andra bestyrkta uppgifter i anslutning till e-tjänster. Syftet med verktyget är att göra det möjligt för utlänningar att visa sina personuppgifter som grundar sig på en utländsk identitetshandling i anslutning till e-tjänster, att förebygga att det uppstår parallella identiteter vid uträttande av ärenden och i myndighetsregister och att göra de uppgifter som visas tillförlitligare.

I propositionen föreslås det vidare att det stiftas en ny lag om digitala identitetshandlingar. En digital identitetshandling är en identitetshandling som är avsedd för att styrka identiteten och visa bestyrkta uppgifter i anslutning till e-tjänster och besök. Den ska kunna användas för att styrka identiteten på samma sätt som identitetskort och pass, och den beviljas av polisen. Digitala identitetshandlingar ska tillhandahållas innehavarna via en mobilapplikation som produceras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Innehavaren ska själv kunna hantera sina egna uppgifter. Myndigheterna ska inte kunna bestämma hur uppgifterna ska visas upp, och de ska inte heller ha tillgång till uppgifterna.

För att digitala identitetshandlingar ska kunna användas för stark autentisering behöver det också göras ändringar i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster. I lagen föreslås bestämmelser bland annat om tillhandahållande av digitala identitetshandlingar i förtroendenätet och om leverantören av tjänster för digital identitet. I övrigt ska lagen inte tillämpas på leverantören. En viktig skillnad jämfört med nuläget är att leverantören av tjänster för digital identitet inte blir part i förtroendenätet.

I propositionen föreslås också bestämmelser om identifieringsverktyg för fysiska personer. Ett identifieringsverktyg kan beviljas en person som har ett giltigt finskt pass eller identitetskort. I praktiken fungerar verktyget som ett alternativ till den funktion för elektronisk identifiering som ska ingå i digitala identitetshandlingar, och det är avsett för personer som inte kan eller vill använda mobilapplikationen. Det kan användas bara i enlighet med lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster, och syftet är att var och en, oberoende av de användningsbegränsningar som är förenade med mobilapplikationen, ska ha möjlighet att använda och identifiera sig i myndigheternas e-tjänster. Identifieringsverktyget ska inte kunna användas exempelvis i den privata sektorns e-tjänster, och det ska inte ingå i förtroendenätet för elektronisk identifiering.

Propositionen har konsekvenser för den nuvarande verksamhetsmiljön för stark autentisering, för uppgifterna och informationshanteringen inom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och inom polisen, för

medborgarnas ställning i samhället, för det civila samhällets verksamhet och för utlänningars möjligheter att använda e-tjänster.